

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΕΡΓΑ

Ἡ θεατρικὴ κίνησις στὴν Ἀθήνα τὰ τελευταία χρόνια μονιμοποιήθηκε. Δυὸ θίασοι μὲ τίς δυὸ γνωστὲς πρωταγωνίστριες, συμπάθειες τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀριστοκρατίας καὶ τοῦ καλοῦ κόσμου, ξετυλίγουνε τὸ χειμωνιάτικο τοῦ Παρισιοῦ δραματολόγιο καὶ κωμωδιολόγιο, γλήγορα, γλήγορα καὶ λαχανιασμένα μετὰ λαχτάρα ποιοὺς ἀπὸ τοὺς δυὸ νὰ τὸ ξεμπερδέψουνε μιὰν ὥρα ἀρχήτερα. Δυὸ ἀκόμα θίασοι ὁ ἓνας μὲ καινούρια πρωταγωνίστρα τὴν κυρία Ροζάν, ἠθοποιὸ ἀρκετὰ μέτρια, καὶ ὁ ἄλλος μὲ σύμπραξη Λεπενιώτη-Φύρστ καὶ κυρίας Νίκα, θέλουνε νὰ τραβήξουνε τὸν κόσμο τῆς μεσαίας λεγόμενης τάξης μὲ τραγουδι-στὲς ἐπιθεώρησεις καὶ ἀστυνομικὰ γεμάτα ἐκπλη-χτικὲς περιπέτειες ἔργα. Καὶ ἄλλοι δυὸ θίασοι τελει-ταῖοι ὁ πρῶτος μὲ ἀρχηγὸ τὸν ἀρχαῖο κωμικὸ Παν-τόπουλο καὶ ὁ δεῦτερος μὲ τὴν κυρία Μουστάκα τοῦ «Τζιῶτικου Ραβαΐσιοῦ» πασκιζοῦνε νὰ δώσουνε στὸν πολλὴ κοσμικὴ ἔργα «λαϊκά», ἐπιθετο πού χαρα-κτηρίζε σὲ μᾶς, ὅ,τι ταπεινὸ, πρόστυχο καὶ τιποτένιο χοντροκόδει γιὰ τὴ σκηνὴ τὸ μυαλὸ ἀγαθῶν δημο-σιογράφων τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου. Ἔτσι καὶ πρὶν ἀρχίσει τὸ καλοκαίρι, μόνη ἐποχὴ καθιερωμένη σὲ μᾶς γιὰ θεατρικὴ δουλειά, ξέρουμε ἀπάνου κάτου τὸ δρόμο πού θ' ἀκολουθήσῃ ἡ σκηνικὴ τέχνη ἀνά-μεσα στὴ φιλόμουση κοινωνία μας.

Ἐν τῇ φετεινῇ μάλιστα περίοδῳ τὴν κάνει σημαν-τικώτερη ὁ προκηρυγμένος Ἀθερώφειος διαγωνι-σμός, μὲ κριτὰδες σοφοὺς καὶ ἀναγνωρισμένους θα-μαστὲς τῶ συγγραφέων τῆς σειρᾶς τοῦ κ. Πολέμη, πού ὑπομονετικὰ θάκούσουνε τὰ ἔργα καὶ λεπτὸ λογα θὰ ζυγιάσουνε τὴν κοινὴ γνώμη γιὰ νὰ βρα-δέψουνε τὰ φετεινὰ μᾶς ἀριστουργήματα.

Στὸ θέατρο τῆς «Κυδέλης» εἶχαμε γιὰ μιὰ βρα-διὰ τρία πρωτότυπα «δραμάτια» σὲ μιὰ πράξη τὸ καθένα. Τό: «Κοντὰ στὴ φωτιά» τοῦ κ. Μιλτιάδη Λιδωρίκη, ἐρασιτέχνη τῆς ἐλαφρῆς φιλολογίας, πο-λιτειολόγου, βουλευτῆ καὶ φίλου τῆς ἐφημεριδογρα-φικῆς δόξας τῆς «Ἐστίας», τό: «Τὴν τελευταία στιγμή» τοῦ ἴδιου, καὶ τό: «Αἱ ἀντίπαλοι» τῆς κυ-ρίας Ἀργ. Σακελλαρίου, θεατρικῆς λογίας ἀπὸ τρία χρόνια καὶ δῶθε, μὲ κάθε χρόνο ἔργο καὶ γροθιά

κατὰ τῆς παγκόσμιας θεατρικῆς τέχνης καὶ τῆς δι-κῆς μας δυστυχισμένης ρωμαϊκῆς γλώσσας.

Καὶ τὰ τρία εἴτανε τῆς σχολῆς τῶ «λεπτῶν» ἔργων. Ξεχώριζε μονάχα ἡ τελευταία σκηνὴ τοῦ «δραματίου» τῆς κ. Α. Σακελλαρίου πού ἔπεφτε σὲ χοντροκοπιὰ μιᾶς τόσο ἀνάποδης ἔσο καὶ κωμικῆς ξωφρενικῆς λύσης. Καὶ ἄλλοτε γράψαμε πῶς οἱ περ-σότερο. ἀπὸ τοὺς θεατρογράφους μας, μὴν ἔχοντας τίποτα τὸ οὐσιαστικὸ νὰ μᾶς παρουσιάσουν, μᾶς φουρνίζουσε σκηνὲς ἀδιάφορου καὶ ἀψυχολόγητου διά-λογου ὅπου γίνεται λόγος γιὰ κάθε ἄλλο ζήτημα ἔξω ἀπὸ κείνο τῆς ὑπόθεσης τοῦ ἔργου. Ἐο παρα-γιόμισμα τοῦτο μᾶς μὲ τὴν ἐλλείψη κάθε δράσης καὶ γοργότητος, παίρνει τὸ σημάδι τοῦ «λεπτοῦ», σύμφωνα μὲ τὴν ἀντίληψη τῆς «λεπτότητας» πού ἔχει ἡ κοινωνία μας, ἔτσι χαρακτηρίζοντας ὅ,τι ψεύτικο, φτιασιδωμένο, φαινομενικὸ, ἀνάβαθο, ἀψυχο, ἀχαρο καὶ ἀζωο κλείνει ἡ περικυκλωσιὰ μᾶς ἡ κοι-νωνική. Μὲ τέτοιον τρόπο ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ συγκα-τάραξη κρύβεται πίσω ἀπὸ τὸν μπερντέ τοῦ «λε-πτοῦ», πρᾶμα πού εἶνε φυσικὸ νὰ γίνεται ὅπου δὲν ὑπάρχει ἰδέα λαγαρισμένη καὶ γενικώτερη γιὰ τὰ πνευματικὰ ζητήματα πού συγκινοῦνε σὲ κάθε τους ἐκδηλώσει τὸ ἀληθινὰ εὐγενικώτερο καὶ ἀδολο μέ-ρος κάθε καλλιεργημένης κοινωνίας.

Τὶς τελευταῖες μέρες φανήκανε στὰ θεατρικὰ προγράμματα τόσο τῆς κ. Κυδέλης, ὅσο καὶ τῆς Δας Μαρίας Κοτοπούλι, τῆς περσμένης ἐποχῆς μας ἔργα, σὺν τὸ γνωστὸ δρᾶμα τοῦ Δουμᾶ «Ἡ Κυρία μὲ τίς καμέλιες». Τὸ πρᾶμα σχολιάστηκε κά-μποσο ἀπὸ τίς φημερίδες μας καὶ ἀπὸ τὸ κοινὸ.

Βέβαια, ὅσο τὰ τέτοια ἔργα ἀνεδιάζονται στὴ σκηνὴ μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ γνωρίσουνε καὶ στὴν καινούργια γενεὰ τὸ βαθμὸ τῆς τέχνης καὶ τῆς τεχντροπίας ἐνὸς περασμένου καιροῦ πού σημα-δεύτηκε σταθμὸς γιὰ τὴν ἐπίδρασή του στὰ γράμμα-τα, δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ κατηγορήσῃ. Ἐὸ ἄτοπο ἀρ-χίζει ἀπὸ τὴ στιγμή πού οἱ θεατρῶνες μας πασκι-ζοῦνε συστηματικὰ νὰ προσφέρουνε στὸ κοινὸ δρα-ματικὰ ἔργα τῆς τέτοιας σειρᾶς, καλλιεργώντας μιὰ κάποια τάση τοῦ κόσμου στὴν παθολογικὴ συγκί-νησι τῆς ρομαντικότητος, πού τονε μακραίνει ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ζωῆς καὶ τῆς πραγματικότητος, τὴ στιγμή ἴσια ἴσια πού αὐτὸς ὁ κόσμος ἔχει ἀνάγκη νὰ νοιώσῃ τὴν πολὺκλαδὴ ζωὴ ὅπως τοῦ προσφέρεται ἀγνή ἀπὸ τὴ φύση καὶ ἀπὸ τίς συνθήκες τοῦ ἀλη-θινοῦ πολιτισμοῦ.

Γιατὶ βλέπουμε ὁλοένα πῶς ἡ κάθε ψευτιά γιὰ

δνειρα και ιδανικά άπραγματοποίητα, δὲ ζώνει μονάχα τὸ ἐπίσημο Κράτος και ὄλο τὸ Ἔθνος παραστρατημένο μέσα σὲ χίμαιρες φρενολογικῆς αίσθηματικότητας, μὰ περισσότερο ἀπ' ὄλα τὴν ἴδια κοινωνία μας στὸ καθημερινὸ της ξετύλιμα και στὸ διαμόρφωμά της στὰ καθέκαστα. Ἄπὸ κει μπορεί νὰ νοιώσῃ κανεὶς πὼς ὁ πολιτισμὸς μας θρίσκει σὲ κατώτερο σημεῖο, και δὲν εἶναι βέβαια διόλου συντελεστικὸ γιὰ τὴν πρόοδο ποὺ ὄλοι λαχταροῦμε, μιὰ τέτοια διαπαιδαγώγησι τοῦ λαοῦ μας, ἀντίθετη μὲ τὴ σημερινὴ ἐποχὴ και τὶς τάσεις γενικὰ ποὺ τὴ σημαδεύουν.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΠΑΛΛΗ

ΠΟΛΗ, 15 Μαΐου 1912.

Ἄξιότιμε κ. Πάλλη,

Πῆρα τὰ βιβλία σας και σὰς εὐχαριστῶ πολὺ. Ἡ χαρὰ μου εἶναι πολὺ μεγάλη ὅταν βλέπω τὶς καινούργιες ἰδέες νὰ μεγαλώνουν και ἔλονένα νὰ θρίσκουν ἔδαφος σὲ βαθμὸ ποὺ κοντέθουν νὰ πνίξουν τὶς παλιὰς και σχολαστικὰς ἰδέες.

Γιὰ χαρὰ σας δὲ σὰς γράφω ὅτι πέρσου στὴ δημοτικὴ συντροφία μας στὸ Ροβέρτειο εἴχαμε μόνο 27 παιδιὰ ἐνὼ φέτος εἶναι 40.

Δὲν μπορείτε νὰ φαντασθῆτε τί ὠφέλεια προκίπτει ἀπὸ τὸ ἔργο σας τὸ ὅποιο ἀρχίσατε. Ἄλλὰ πρέπει νὰ ἐμολογήσομε ὅτι ὀλίγοι εἶναι σὰν ἐσὰς, θάρθη ὁμῶς καιρὸς και κοντέθει ποὺ ὄλο τὸ ἔθνος μὲ μιὰ φωνὴ θὰ σὰς εὐχαριστεὶ και εὐγνωμονεὶ και σὰς και ὄλους ὅσους προσεπάθησαν και γενήκανε αἷτιοι νὰ τὲ ξυπνήσουνε ἀπ' τὸν ὕπνον του.

Ταῦτα και διατελῶ μὲ τὴν πρέπουσα πρὸς σὰς ἐκτίμησι.

**

Σ' ὄσους φίλους μὰς γράφουνε νὰν τοὺς στέλνομε τὸ « Νουμᾶ », ἀναγκαζόμαστε νὰ παρατηρήσομε πὼς μὰς εἶναι ἀδύνατο νὰν τονὲ στέλνομε χωρὶς προπλερωμὴ. Ἔως πρὸς αὐτὸ ἡ ἀπόφασή μας εἶναι τελιωτικὴ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ἰδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ἀρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομὴ χρονιάτικη: Γιὰ τὴν Ἑλλάδα και τὴν Κρήτη δρ. 10. Γιὰ τὸ ἔξωτερικὸ φρ. χρ. 12,50.—Γιὰ τὶς ἐπαρχίαι δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομὲς (3 δρ τὴν τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂν δὲν προπλερώσει τὴν συντρομὴ του.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο. — Τὰ περασμένα φύλλα πουλιοῦνται στὸ γραφεῖο μας διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκειται στὴν Ἀθήνα σ' ὄλα τὰ κίόσκια, και στὶς ἐπαρχίαι σ' ὄλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΚΡΑΤΟΣ Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ; ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀ ❀

Στὸν ἀριθ. 256 τῆς Βερολινέζικης ἐφημερίδας τοῦ Voss (τῆς 21 τοῦ Μάη) διαβάζω τὸ ἔξης τηλεγράφημα ἀπ' τὴν Πετρούπολη: «Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Μάρκωφ, ἕνας γνωστὸς μαθηματικὸς, ἔκανε στὴν Ἱερὰ Σύνοδο αἴτησι νὰ τὸν ἀφορέσει, γιατί οἱ θρησκευτικὲς του πεποιθήσεις δὲ συμβιβάζονται μὲ τὰ διδάγματα τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησίας· ἡ Σύνοδο δέχτηκε τὴν αἴτησι, μὰ δὲ θέλησε νὰ τὸν ἀναθεματίσει μὲ ὄλες τὶς διατυπώσεις».

Τὴν εἶδησι τὴν ἐπιβεβαιώνει κι ἄλλο βερολινέζικο φύλλο, τὸ Tageblatt (ἀριθ. 262 τῆς 24 τοῦ Μάη) προσθέτοντας πὼς στὴν αἴτησή του ὁ Μάρκωφ (ποὺ εἶναι και συνταξιούχος Καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πετρούπολης) γράφει ὅτι ὕστερα ἀπὸ ἔρευνα και παρατήρησι εἴκοσι χρονῶν ἐσημάτισε τὴν ἀμετάβλητη πεποίθησι πὼς ἡ ὀρθόδοξι θρησκεία εἶναι «ἀνοησία». Ἡ Σύνοδο ἔκανε πολλὰς, μὰ μάταιας προσπάθειες νὰ τὸν ἀποτρέψει ἀπὸ τὸ σκοπὸ του, ἴσως γιατί ὁ Μάρκωφ εἶναι πολὺ ἀγαπητὸς στὴ ρούσικη κοινωνία, και στὸ τέλος τὸν ἀφόρεσε.

Αὐτὰ γίνονται σ' ἕνα μέρος ποὺ βέβαια δὲ φημίζεται γιὰ τὸ φιλελεύτερο πνεῦμα του, σ' ἕνα μέ-